

beginselen, die de meerderheid van het Parlement belijdt, daarin tot uitdrukking zijn gebracht. Of het moesten de Onderwijswetten zijn, waarover nader. De Premier beweerde bij de eerste Staatsbegroting, die hij verdedigde, dat men die beginselen in de wetsontwerpen evenmin kon zien als men in de spijzen het zout pleegt te proeven; zelfs echter bij het meest nauwkeurig technische onderzoek, is noch bij de Drankwet, noch bij de Speetwet iets te vinden van dat Christelijk grondbeginsel, dat, als het zout bij de spijzen, aanwezig heet te zijn.

Inderdaad, de door DR. KUYPER op nieuw naar voren geschoven antithese *is* geen bruikbare tegenstelling in de politiek. Was zij het, het zou onverklaarbaar zijn, dat zij in geen ander land de politiek beheerscht, tenzij waar men van vrijzinnige zijde zich — gelijk in Frankrijk en België — heeft te weer te stellen tegen kerkelijke machten. Was zij het, dan ware onverklaarbaar, dat de leider van heden in 1894 schouder aan schouder stond met den Minister TAK VAN POORTVLIET voor diens kieswet, hoe fel die ook bestreden werd door de Katholieken en den Heer de SAVORNIN LOHMAN. Was zij het, het ware onmogelijk geweest dat DR. KUYPER vóór het aanbreken van de vorige verkiezingsperiode, in April 1901, nog met al de vurige kracht van zijn gespierd woord tegen een samengaan met de Katholieken had gewaarschuwd.

Het moet een ieder treffen, dat de felle strijd tusschen clericaal en anti-clericaal gelijk die thans weer oplaait, en dien ook noodgedrongen *die* vrijzinnigen moeten meekampen, die de illusie hadden, dat de politiek van ons vaderland langs andere banen zou loopen, in de vier jaren van het kabinet PIERSON-BORGESIOUS slechts in zeer latenten vorm was te bespeuren. De Leerplichtwet werd tijdens de behandeling door de rechterzijde wel onaannemelijk verklaard, maar twee mannen van Christelijken huize DR. SCHAEPMAN en MR. KOLKMAN aarzelden niet hun stem aan die wet te geven. De Ongevallenwet werd wel in haar eerste gedaante door DR. KUYPER met tegenstand ontvangen, maar het tweede ontwerp verwierf ook zijn goedkeuring; de Woningwet zoowel als de Kinderwetten werden aangenomen met medewerking van de rechterzijde. Eerst toen de verkiezingen in aantocht waren, de Christelijk-historischen naar rechts waren gezwenkt en de berekening was gemaakt voor de aanstaande meerderheid,